การธำรงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม บนฐานแนวคิดทางพระพุทธศาสนาในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

Cultural Maintaining Identity of Vietnamese Thais Based on Buddhism in Surat Thani Province

อริสา สายศรีโกศล[1] และ กฤตสุชิน พลเสน[2]
Arisa Saisrikosol[1] and Kitsuchin Ponsen[2]

Received: 21 January 2024; **Revised:** 14 February 2024; **Accepted:** 17 February 2024

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการธำรงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามบนฐานความคิดทางพระพุทธศาสนาในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ปัจจุบันชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในพื้นที่ของจังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีการธำรงอัตลักษณ์โดดเด่นในเรื่องของความเชื่อ วิถีชีวิต พิธีกรรม ประเพณี โดยได้ปรับเปลี่ยนไปตามวัฒนธรรมชาวไทยพุทธในท้องถิ่นภาคใต้ ดังจะเห็นใน 3 ประเด็นต่อไปนี้ 1. พระพุทธศาสนากับอัตลักษณ์ด้านวิถีชีวิต ซึ่งจำแนกเป็นด้านการแต่งกายที่เกี่ยวข้องกับประเพณีสำคัญในทางพระพุทธศาสนา ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวที่แสดงออกถึงความกตัญญูกตเวทีที่มีต่อบรรพบุรุษ ด้านอาหารที่นิยมนำอาหารเวียดนามไปทำบุญถวายพระ 2. พระพุทธศาสนากับอัตลักษณ์ด้านความเชื่อในพิธีกรรม จำแนกเป็นด้านความเชื่อเกี่ยวกับการบูชาหิ้งพระและบูชาบรรพบุรุษที่ผสมผสานระหว่างพิธีกรรมดั้งเดิมกับพระพุทธศาสนาที่นิยมทำหิ้งพระเพื่อสักการะบูชาควบคู่กับการบูชาบรรพบุรุษของตน และด้านพิธีกรรมเกี่ยวกับความตายที่นิยมปฏิบัติตามธรรมเนียมของพระพุทธศาสนา 3. พระพุทธศาสนากับอัตลักษณ์ด้านประเพณี จำแนกเป็นด้านประเพณีการบวชที่นิยมบวชตอบแทนบุญคุณของพ่อแม่ ด้านประเพณีแต่งงานที่บิดามารดาส่งเสริมให้ประพฤติในหลักพระพุทธศาสนาในเรื่องหลักสมชีวิธรรม 4 ประการ ด้านประเพณีสงกรานต์ที่ปฏิบัติตามงานสงกรานต์ของชาวไทยพุทธท้องถิ่นภาคใต้ และด้านประเพณีวันสารทเดือนสิบ (ชิงเปรต) ที่ปรับวิถีการทำบุญเพื่ออุทิศบุญกุศลให้แก่บรรพชนที่ล่วงลับไปแล้ว

คำสำคัญ: อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม; ชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม; สุราษฎร์ธานี

[1] คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย; Faculty of Religion and Philosophy, Mahamakut Buddhist University
[2] บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย; Graduate School, Mahamakut Buddhist University
Corresponding Author, E-mail: arisa.saisrikosol@gmail.com

Abstract

This article delves into the preservation of cultural identity among Thai-Vietnamese individuals in Surat Thani Province, drawing from Buddhist principles. The Thai-Vietnamese community in this region has upheld a unique identity through their beliefs, lifestyle, rituals, and traditions. They have transitioned towards embracing Thai-Buddhist customs prevalent in the southern part of the country, evident in three key aspects. 1. The fusion of Buddhism and lifestyle identity, encompassing attire linked to significant Buddhist traditions, expressions of gratitude towards ancestors within family dynamics, and the practice of offering Vietnamese cuisine to monks as a form of merit-making. 2. The integration of Buddhism with beliefs in rituals, including the veneration of Buddha statues and ancestral worship that blends traditional customs with Buddhist practices, such as creating Buddha statues for worship alongside honoring ancestors, as well as observing death rituals by Buddhist traditions. 3. The incorporation of Buddhism into traditional identity, such as the tradition of ordination as a means of repaying parents' merits, adherence to Buddhist principles in wedding customs, particularly the four principles of Samjivi Dhamma, participation in Songkran festivities akin to local Thai Buddhists in the south and observing the tenth lunar month tradition (Ching Pret) by adjusting merit-making practices to dedicate merits to deceased ancestors.

Keywords: Cultural Identity; Vietnamese Thais; Surat Thani

บทนำ

ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามหรือชาวเวียดนามอพยพเป็นกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่อพยพเข้ามาในประเทศไทย โดยชาวไทยเรียกชาวเวียดนามกลุ่มนี้ว่า ชาวญวน ซึ่งเป็นคำยืมที่รับมาจากชาวเขมรอีกครั้งหนึ่ง ชาวไทยบางกลุ่มเรียกชาวเวียดนามกลุ่มนี้ว่า แกว (Keo) การอพยพของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามแบ่งเป็น 2 ช่วง (ณัจฉลดา พิชิตบัญชาการ, 2533) ช่วงแรก คือ กลุ่มที่ลี้ภัยทางการเมืองและศาสนาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2423 กลุ่มนี้เรียกว่า เวียดนามเก่า ช่วงที่สอง คือ กลุ่มที่อพยพเข้ามาในช่วงปี พ.ศ. 2488 เป็นต้นมา กลุ่มนี้เรียกว่า ชาวเวียดนามอพยพหรือชาวเวียดนามใหม่ โดยตั้งถิ่นฐานอยู่ตามเมืองริมแม่น้ำโขง เช่น นครพนม หนองคาย มุกดาหาร อุดรธานี อุบลราชธานี ฯลฯ และอาศัยอยู่ร่วมกับชาวเวียดนามเก่า เนื่องจากอำนาจของสยามและฝรั่งเศสในขณะนั้นไม่สามารถแทรกเข้าไปในประเทศลาวได้จึงทำให้ชาวเวียดนามเก่าที่อพยพได้แทรกเข้ามาในชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยแทน ภายใต้การปกครองของอินโดจีนของฝรั่งเศสตั้งแต่ปี พ.ศ. 2436 ที่ได้รับสนับสนุนให้ชาวเวียดนามไปรับราชการในอาณานิคม คือ อันนัม (Annam) โคชินจีน

(Cochinchina) กัมพูชาและลาว ต่อมาในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2482-2488) กองทัพญี่ปุ่นเข้ามายึดครองอินโดจีนแทน และภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง ในช่วงปี พ.ศ. 2488-2489 เป็นช่วงที่ฝรั่งเศสส่งกำลังทหารเข้ายึดพื้นที่ต่าง ๆ ในดินแดนที่เคยเป็นอาณานิคมอินโดจีน ชาวเวียดนามจึงอพยพเข้ามาในประเทศไทยอีกครั้ง การสู้รบในครั้งนั้นเกิดการอพยพทั้งชาวเวียดนาม ชาวลาวและชาวกัมพูชาเข้ามายังภาคอีสานของไทยจำนวนมาก ทั้งนี้ เป็นเพราะการเข้ายึดพื้นที่ของฝรั่งเศสที่เมืองท่าแขกในประเทศลาว ในวันที่ 21 มีนาคม พ.ศ. 2489 ที่เรียกว่า วันท่าแขกแตกซึ่งถือเป็นเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ที่ชาวเวียดนามในสมัยนั้น

สำหรับนิคมสร้างตนเองขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2485 (พระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พุทธศักราช, 2485) ที่รัฐบาลจัดสรรที่ดินให้แก่ราษฎรที่ยากจน ต่อมารัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม (พ.ศ. 2481-2483) ขณะดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีได้ออกนโยบายควบคุมชาวเวียดนามอพยพโดยเริ่มจากการจำแนกประเภทของชาวเวียดนามในไทยที่เข้ามาอยู่อาศัยก่อนหน้านี้ โดยใช้สถานที่นิคมสร้างตนเองขุนทะเล (พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งนิคมสร้างตนเองในท้องที่อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2518, 2518) เป็นสถานที่กักขังคนต่างด้าว เช่น ชาวจีน ชาวเวียดนาม ซึ่งหลบหนีเข้าประเทศโดยผิดกฎหมายก่อนที่จะเนรเทศไปประเทศอื่น (กฤษณะ ทองแก้ว, 2562) ปัจจุบันชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีจำนวน 50-60 ครัวเรือน เพราะบางส่วนอพยพกลับไปยังภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยเมื่อปี พ.ศ. 2498 บางส่วนเดินทางกลับประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามในช่วงที่รัฐบาลไทยและเวียดนามได้ร่วมมือกันในช่วง พ.ศ. 2505-2507 อย่างไรก็ตาม ยังมีชาวไทยเชื้อสายเวียดนามจำนวนหนึ่งที่ไม่ได้กลับไปประเทศเพราะมีครอบครัวและตกค้างจากการอพยพ ปัจจุบันชาวไทยชาวเชื้อสายเวียดนามได้อพยพมาอยู่ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ส่วนใหญ่อาศัยอยู่บริเวณรอบวัดธรรมบูชา โดยได้รับการสั่งสอนจากพระวิสุทธิธรรมธาดา (หลวงปู่แสง) เจ้าอาวาสวัดธรรมบูชา จึงเป็นจุดเริ่มต้นของความสัมพันธ์ระหว่างพระพุทธศาสนากับชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนจึงสนใจที่จะศึกษาการธำรงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามบนพื้นฐานแนวคิดทางพระพุทธศาสนาว่ามีด้านใดบ้าง

เนื้อเรื่อง

พระพุทธศาสนากับการธำรงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม

ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามก่อนที่จะเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทย ชาวเวียดนามอพยพได้บูชาผีบรรพบุรุษและนับถือพระพุทธศาสนานิกายมหายาน เมื่อเข้ามาอาศัยในจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้นับถือศาสนาต่าง ๆ ทั้งพระพุทธศาสนาเถรวาทและศาสนาคริสต์ จึงเกิดการหล่อหลอมความเชื่อเข้าด้วยกัน แต่ส่วนใหญ่จะนับถือพระพุทธศาสนา อย่างไรก็ตาม หากจำแนกบริบทของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในจังหวัดสุราษฎร์ธานีจะเห็นอัตลักษณ์ที่สำคัญใน 3 ด้าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. พระพุทธศาสนากับอัตลักษณ์ด้านวิถีชีวิต

เมื่ออพยพเข้ามาอาศัยในจังหวัดสุราษฎร์ธานี วิถีชีวิตของชาวเวียดนามมีการผสมกลมกลืนเข้ากับวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นภาคใต้ โดยจำแนกเป็น 3 ด้าน (อริสา สายศรีโกศล และสมรักษ์ ชัยสิงห์กานานนท์, 2565; อริสา สายศรีโกศล และกฤษณะ ทองแก้ว, 2562) แต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 วิถีชีวิตด้านการแต่งกาย ชุดแต่งกายของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามมี 2 ประเภท คือ 1. เสื้อผ้าสวมใส่ในชีวิตประจำวัน 2. เสื้อผ้าชุดประจำชาติสำหรับสวมใส่ในงานประเพณีสำคัญต่าง ๆ ผู้หญิงชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในประเทศไทยยังคงแต่งกายด้วยชุดประเภทที่ 2 หรือชุดประจำชาติที่เรียกกันว่า อ๊าว หย่าย (Aò Dai) สำหรับผู้หญิงชาวไทยเชื้อสายเวียดนามที่มาตั้งถิ่นฐานในอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ยังนิยมแต่งกายด้วยชุดอ๊าว หย่าย โดยเฉพาะในโอกาสพิเศษ เช่น วันสังสรรค์ในหมู่ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามด้วยกันเอง วันประเพณีสำคัญทางพระพุทธศาสนา วันสำคัญของชาติ โดยทางราชการจะให้สวมชุดประจำชาติ ส่วนผู้ชายและเด็กสวมชุดตามสมัยนิยม ถึงอย่างไรก็ตาม รุ่นลูกหลานของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามจะมีทัศนคติในการแต่งตัวที่หลากหลาย บางคนยังรักษาความเป็นเวียดนามไว้บ้าง แต่บางคนไม่ต้องการแสดงตัวตนเกี่ยวกับความเป็นเวียดนาม

1.2 วิถีชีวิตด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามให้ความสำคัญในเรื่องความกตัญญูกตเวทีด้วยการระลึกถึงพระคุณของบิดามารดา แนวคิดนี้สอดคล้องกับหลักพระพุทธศาสนาที่สรรเสริญคนกตัญญูกตเวที ดังพุทธพจน์ที่ว่า “ภิกษุทั้งหลาย ส่วนสัตบุรุษย่อมเป็นคนกตัญญูกตเวที ก็ความเป็นคนกตัญญูกตเวทีนี้ สัตบุรุษทั้งหลายสรรเสริญ ภิกษุทั้งหลายความเป็นคนกตัญญูกตเวทีทั้งหมดนี้ เป็นภูมิสัตบุรุษ” (องฺ. ทุก. 33/277/317) แม้ว่าบิดามารดาจะล่วงลับไปแล้ว ก็จะแสดงออกด้วยการไหว้ผีบรรพบุรุษ ซึ่งจะมีพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น การทำบุญตักบาตร การทำบุญในประเพณีวันสารทเดือนสิบ หากท่านยังมีชีวิตอยู่ก็สอนให้มีอัธยาศัยรู้จักคุณและตอบแทนพระคุณท่าน เชื่อฟังคำสั่งสอนและนำไปปฏิบัติตาม ซึ่งเป็นการปฏิบัติตามมงคลชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา ข้อที่ 11 เรื่องการบำรุงมารดาบิดา และข้อที่ 17 เรื่องการสงเคราะห์ญาติ (ขุ.สุ. 47/317-318/99-100) ส่วนบิดามารดาเองก็มีหน้าที่เลี้ยงดูบุตรทั้งในทางโลกและทางธรรมด้วยการช่วยเหลือเกื้อกูลญาติพี่น้อง โดยเฉพาะเทศกาลเต๊ดเหวียนด๋าน (Tet Nguyen Dan) หรือเรียกสั้น ๆ ว่า วันเต๊ด เป็นเทศกาลปีใหม่เวียดนามตามปฏิทินจันทรคติของชาวเวียดนาม เป็นวันที่สำคัญที่สุดในรอบปีของชาติเวียดนาม เทศกาลเต๊ดจะเริ่มขึ้นหนึ่งสัปดาห์ก่อนที่จะเข้าสู่ปีใหม่ โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 23 เดือน 12 ซึ่งในวันส่งท้ายปีเก่าสมาชิกในครอบครัวของชาวเวียดนามจะมาพร้อมเพรียงกันเพื่อเซ่นไหว้เทพเจ้าและบรรพบุรุษผู้ล่วงลับ จากนั้น จะมีพิธีเซ่นไหว้เทพเจ้าแห่งห้องครัวที่นิยมเซ่นไหว้ด้วยผลไม้สด อาหารคาวหวาน เครื่องกระดาษที่เป็นรองเท้า ชุดแต่งกายแบบขุนนางและปลาคราฟ 1 ตัว เพื่อส่งเทพเจ้าแห่งห้องครัวไปรายงานความเป็นไปในแต่ละครอบครัวในรอบปีที่ผ่านมาแก่เทพเจ้าสูงสุดในสวรรค์ นอกจากนี้ ยังอวยพรต่ออายุกันโดยผู้ใหญ่จะให้ซองแดง

แก่เด็กเพื่อให้ประสบความสำเร็จในการเรียนและหน้าที่การงาน ส่วนบุตรหลานจะร่วมอวยพรแก่บุพการีให้มีสุขภาพแข็งแรงและอายุยืนยาว ชาวเวียดนามให้ความสำคัญแก่ซงหญ่า (Xong Nha) เป็นอย่างมาก โดยเชื่อว่า ผู้ที่มาเยือนในวันแรกของเทศกาลเต๊ดจะทำนายโชคและวาสนาของเจ้าของบ้านในปีนั้น ๆ ดังนั้น ชาวเวียดนามจึงมักเชิญคนที่มีคุณสมบัติดีมาอวยพรครอบครัวในเช้าวันขึ้นปีใหม่ นอกจากนี้ ยังมีข้อห้ามต่าง ๆ เช่น ห้ามกวาดบ้าน ห้ามยิมเงิน ห้ามพูดคำหยาบ ในช่วงต้นปีจึงนิยมเดินสายทำบุญไหว้พระตามวัดและศาลเจ้าเพื่อขอพรให้มีโชคลาภตลอดปี

1.3 วิถีชีวิตด้านอาหาร วัฒนธรรมอาหารเวียดนามในที่นี้ หมายถึง อาหารที่รับประทานในครอบครัวเป็นประจำวันและในโอกาสเทศกาลต่าง ๆ รวมทั้งอาหารเวียดนามนอกบ้านที่ขายตามร้านหรือให้บริการตามร้านอาหาร เช่น เปาะเปี๊ยะ (Chả giò) เฝอหรือก๋วยเตี๋ยวเวียดนาม (Phở) แหนมเนือง (Nem Nướng) ฯลฯ สำหรับวิถีชีวิตชาวเวียดนามดั้งเดิมมีวัฒนธรรมอาหารเน้นการกินข้าว ปลาน้ำจืดและผัก สำหรับชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในสุราษฎร์ธานีมีวัฒนธรรมการกินที่ปรุงอาหารเวียดนามกินกันในครอบครัวเป็นประจำทุกวัน เมื่อถึงเทศกาลวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาจะนิยมนำอาหารเวียดนามไปถวายพระและออกโรงทานเลี้ยงชาวไทยท้องถิ่นภาคใต้เป็นประจำ อย่างไรก็ตาม รุ่นลูกหลานจะไม่รู้จักอาหารเวียดนามในบ้านของตนเท่าใดนัก จะมีบางส่วนที่รู้จักโดยพ่อแม่ทำให้รับประทานที่บ้าน อาหารในครอบครัวของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามที่นิยมทำรับประทานเองใน 1 มื้อมักจะมีข้าว เนื้อสัตว์ ต้มเค็มและผักลวก ฉะนั้นชาวเวียดนามรุ่นสมัยจึงนิยมออกไปรับประทานอาหารที่ร้านด้านนอกเหมือนกับคนในพื้นที่ทั่วไป ในอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานีมีร้านอาหารเวียดนามชื่อดังที่ตั้งตามชื่อเจ้าของร้านว่า ร้านมาดามเอี่ยน ซึ่งเปิดร้านในช่วงปี พ.ศ. 2530 อาหารในร้านสืบทอดมาจากอาหารเวียดนามท้องถิ่นภาคกลางของประเทศเวียดนาม มีรสชาติคล้ายกับอาหารเวียดนามทางภาคอีสานของไทย สูตรอาหารเหล่านี้นางเอี่ยน เหงียนถิได้สืบทอดมาจากแม่และเพื่อนชาวเวียดนามอพยพที่อาศัยอยู่ในภาคอีสานของไทยและในประเทศลาวอีกทอดหนึ่ง จะเห็นว่า วิถีชีวิตด้านอาหารของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามได้ปรับตัวเข้ากับอาหารท้องถิ่นภาคใต้ เช่น แกงส้ม แกงกะทิ แกงเผ็ด รวมทั้งสามารถรับประทานอาหารใต้ที่มีรสชาติเผ็ดกว่าอาหารเวียดนาม แต่ยังคงเอกลักษณ์ของตัวเอง คือ การทำอาหารเวียดนามรับประทานเกือบทุกมื้อ รสชาติอาหารเหล่านี้จะมีรสจืดและต้องรับประทานร่วมกับผักในการกินแต่ละมื้อ

2. พระพุทธศาสนากับอัตลักษณ์ด้านความเชื่อในพิธีกรรม

ความเชื่อดั้งเดิมของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามประการหนึ่ง คือ การนับถือพระพุทธศาสนานิกายมหายานเหมือนกับชาวจีน รวมทั้งการเชื่ออำนาจทางธรรมชาติที่มีผลกระทบต่อชะตากรรมของมนุษย์ เช่น เรื่องเทพเจ้า วิญญาณบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว ดังความเชื่อที่สามารถจำแนกได้ต่อไปนี้

2.1 ด้านความเชื่อเกี่ยวกับการบูชาหิ้งพระและบูชาบรรพบุรุษ ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามมีความเชื่อในสิ่งที่มองไม่เห็น โดยมีพื้นฐานมาจากศาสนาเต๋า พระพุทธศาสนามหายาน พระพุทธศาสนาเถรวาท ศาสนาคริสต์ และศาสนาขงจื๊อที่ผสมผสานกัน ตลอดจนการปรับให้เข้ากับ

จิตใจและสิ่งแวดล้อมของตน ดังนั้น ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามจึงมีความเชื่อเกี่ยวกับการบูชาหิ้งพระและบูชาบรรพบุรุษที่สิ่งสถิตอยู่บนสวรรค์เพื่อคอยดูแลวิถีชีวิตและปกป้องภัยของลูกหลาน โดยเฉพาะการนับถือผีเป็นวัฒนธรรมความเชื่อดั้งเดิมที่เกี่ยวกับภาวะทั้งทางจิตใจและสังคม เมื่อพระพุทธศาสนาเข้ามามีอิทธิพลต่อชาวไทยเชื้อสายเวียดนามก็ถูกปรับเปลี่ยนและประยุกต์เข้ากับความเชื่อดั้งเดิม ปัจจุบันจึงเป็นลักษณะการผสมผสานระหว่างพิธีกรรมดั้งเดิมกับพระพุทธศาสนาในรูปแบบใหม่ นั่นคือ การทำหิ้งพระเพื่อสักการะควบคู่กับการบูชาบรรพบุรุษของตน

2.2 ด้านพิธีกรรมเกี่ยวกับความตาย ตามธรรมเนียมเดิมในพิธีกรรมเกี่ยวกับความตายจะเริ่มพิธีชำระล้างศพด้วยน้ำต้มจากใบไม้ 5 ชนิด แล้วเปลี่ยนชุดใหม่ให้ศพและนำศพบรรจุลงหีบ จากนั้น ประกาศให้เพื่อนบ้านรับทราบ ติดป้ายรูปไว้หน้าบ้านเพื่อให้คนมาแสดงความเสียใจต่อคณะเจ้าภาพ ลูกหลานคนตายจะแต่งกายให้เห็นว่า ตนเป็นญาติของผู้ตายด้วยการใส่ชุดคลุมสีขาว ใช้ไม้ค้ำเวลาเดินนำหน้าหีบศพในตอนแห่ ไม้นี้ทำจากต้นไผ่ โลงศพจะทำจากไม้ทองหลาง ในงานศพของแม่ ลูกสาวและลูกสะใภ้จะแต่งชุดโดยผูกผ้าสีขาวคาดไว้บนศีรษะ หลังจากนั้น จะจัดงานไหว้จนครบ 5 วัน หรือ 7 วัน ในอดีตจะเก็บศพไว้ 49 วัน หรือ 100 วัน ก่อนที่จะแห่ศพไปยังเมรุมาศ ผู้คนจะรวมตัวกันเพื่อไว้อาลัยผู้ตาย ในงานจะมีผู้ใหญ่ที่นับถือเป็นผู้อ่านประวัติของผู้ที่เสียชีวิตและคำไว้อาลัย จะเห็นได้ว่า ปัจจุบันการจัดงานศพจะนิยมจัดตามธรรมเนียมพิธีในพระพุทธศาสนา โดยนำศพไปตั้งไว้ที่วัดใกล้บ้าน ญาติจะนิมนต์พระมาสวดอภิธรรม 3-7 วัน หรือมากกว่านั้นแล้วแต่เจ้าภาพ โดยมีการสวดและถวายผ้าบังสุกุลก่อนนำศพไปเผา และอาจมีลูกหลานผู้ตายบวชหน้าศพที่เรียกว่าบวชหน้าไฟ การเผาศพแต่เดิมจะเผาที่ป่าช้า ปัจจุบันเผาที่เมรุมาศ โดยจะทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้ผู้ตาย (ถวายผ้าบังสุกุลและเลี้ยงพระ) วันถัดไปจึงเก็บอัฐิไปลอยอังคาร จากอัตลักษณ์ด้านความเชื่อนี้จะเน้นการปลูกฝังคุณธรรมเรื่องความกตัญญูกตเวที ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การกระทำกรรมดี-ละกรรมชั่ว เป็นต้น

3. พระพุทธศาสนากับอัตลักษณ์ด้านประเพณี

ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามมีประเพณีที่เป็นอัตลักษณ์หลายด้าน เมื่ออพยพเข้ามาในจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้ผสมกลมกลืนกับประเพณีของคนท้องถิ่นภาคใต้ ดังต่อไปนี้

3.1 ประเพณีการบวช ประเพณีการบวชไม่ใช่ประเพณีดั้งเดิมของชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม แต่เมื่อชาวเวียดนามอพยพมาอยู่ในประเทศไทยและนับถือพระพุทธศาสนา ประเพณีการบวชจึงเกิดขึ้นภายหลังประมาณ 30-40 ปีที่ผ่านมา โดยชาวเวียดนามกลุ่มนี้ได้นำมาผสมผสานกับความเชื่อในการตอบแทนบุญคุณของบิดามารดาอย่างกลมกลืน โดยชายที่มีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์จะเข้าพิธีอุปสมบทด้วยการปฏิบัติตามธรรมเนียมพระพุทธศาสนา เช่น ก่อนอุปสมบทประมาณ 15 วัน ต้องฝึกอบรมตน ท่องบทสวดและฝึกใช้ชีวิตของสมณเพศ การช่วยเหลือกิจกรรมภายในวัด การโกนผมนาค การทำขวัญนาค การแห่นาคเข้าอุโบสถ การประกอบพิธีอุปสมบท การทำบุญเลี้ยงพระใหม่ จากการเก็บข้อมูลในพื้นที่ของผู้เขียนทำให้ทราบว่า ประเพณีการบวชเป็นการผสมผสานกลมกลืนกับประเพณีไทย แต่เดิมในประเทศเวียดนามมีชาวเวียดนามที่นับถือทั้งพระพุทธศาสนา

และศาสนาคริสต์ สำหรับชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีทั้งผู้ที่นับถือพระพุทธศาสนาและศาสนาคริสต์ จึงเกิดการประพฤติปฏิบัติตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาด้วยการบวชตามประเพณีเพื่อทดแทนบุญคุณบิดามารดาหรือบวชเรียนในภาคฤดูร้อน การใช้วัดเป็นศูนย์กลางในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา เช่น การทำบุญถวายผ้าอาบน้ำฝนในวันเข้าพรรษา การถวายผ้าจำพรรษาในวันออกพรรษา การตักบาตรเทโวโรหณะ ฯลฯ กล่าวโดยสรุป นอกจากจะยึดถือประเพณีการบวชพระแล้ว ยังส่งเสริมให้ลูกหลานบวชเป็นสามเณรและการบวชหน้าไฟในพิธีศพเพื่อตอบแทนพระคุณบิดามารดาที่ล่วงลับไปแล้ว ประเพณีการบวชดังกล่าวนี้เป็นการผสมผสานกลมกลืนวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนากับวัฒนธรรมความเชื่อเรื่องการบูชาผีบรรพบุรุษ อันเป็นอัตลักษณ์ที่มีมาแต่ดั้งเดิม แต่แฝงด้วยเป้าหมายอันเดียวกัน คือ การแสดงความกตัญญูกตเวทีต่อผู้มีพระคุณ

3.2 ประเพณีแต่งงาน เนื่องจากชาวไทยเชื้อสายเวียดนามรุ่นใหม่ได้รับการศึกษามากขึ้น วิธีการคลุมถุงชนจึงไม่สามารถทำได้อีกต่อไป การเลือกคู่ครองจึงเป็นอิสระของคนกลุ่มนี้ที่สามารถเลือกคู่เองได้และเกิดการผสมกลมกลืนทางเชื้อชาติขึ้น โดยพ่อแม่เป็นเพียงผู้แนะนำคู่ที่เหมาะสมตามหลักพระพุทธศาสนาในเรื่องสมชีวิธรรม 4 ประการ (องฺ.จตุกฺก. 35/55/194-195) คือ 1. สมสัทธา การมีความเชื่อ การเชื่อมั่นในอุดมคติที่เสมอกันหรือใกล้เคียงกัน เช่น การส่งเสริมให้ธำรงอัตลักษณ์ของตนเอง แม้จะเปิดโอกาสให้เลือกชีวิตคู่อย่างอิสระ แต่ให้เลือกชีวิตคู่ที่ยอมรับความเป็นตัวตนของชาวเวียดนามในเรื่องความเชื่อที่คล้ายกัน 2. สมสีลา การมีความประพฤติกรรมการแสดงออกทางสังคมที่เสมอกันหรือใกล้เคียงกัน เช่น การปลูกฝังและส่งเสริมให้มีคุณธรรมที่เหมือนกันในเรื่องความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ อดทน คุณธรรมเหล่านี้เป็นพื้นฐานสำคัญของชีวิตคู่ครองที่ต้องประพฤติปฏิบัติร่วมกัน 3. สมจาคา การมีความเสียสละ การมีน้ำใจ การสมัครสมานสามัคคีช่วยเหลือสังคมที่เสมอกันหรือใกล้เคียงกัน เช่น การส่งเสริมให้เลือกคู่ครองเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้จักช่วยเหลือสังคมเหมือนกัน 4. สมปัญญา การมีสติปัญญา ทัศนคติ วิสัยทัศน์ มุมมองการใช้ชีวิตที่เสมอกันหรือใกล้เคียงกัน เช่น การส่งเสริมให้เลือกคู่ครองมีทัศนคติและมุมมองชีวิตในทิศทางเดียวกัน

3.3 ประเพณีสงกรานต์ ช่วงประเพณีสงกรานต์ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามจะหยุดงาน 5 วัน เพื่อไปเที่ยวกับกลุ่มเพื่อนตามวัด หมู่บ้านหรือชุมชนใกล้เคียง ซึ่งเป็นประเพณีที่เกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรมของชาวไทยพุทธท้องถิ่นภาคใต้ เช่น การทำบุญตักบาตร ถวายไทยธรรม ในวันสุดท้ายของเทศกาลวันสงกรานต์จะถวายผ้าป่า ก่อพระเจดีย์ทราย สรงน้ำพระพุทธรูป สรงน้ำพระสงฆ์ การรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ รับการปะพรมน้ำพระพุทธมนต์จากพระสงฆ์ ประเพณีสงกรานต์จึงเป็นการแสดงความกตัญญูกตเวทีต่อผู้มีพระคุณด้วยการมอบของแก่ญาติผู้ใหญ่ที่นับถือและขอพรจากท่าน รวมถึงการนิมนต์พระสวดมาติกาบังสุกุลอัฐิบรรพบุรุษของตน ในช่วงกลางคืนมีการละเล่นเพื่ออนุรักษ์ประเพณีและส่งเสริมอัตลักษณ์ เช่น การรำวงพื้นบ้าน การแต่งกายชุดเวียดนาม การจิบน้ำชากาแฟ การสนทนาภาษาเวียดนาม การประกวดนางสงกรานต์ ประเพณีสงกรานต์จึงแฝงด้วยคุณธรรมเรื่องความกตัญญูกตเวที ความสมัครสมานสามัคคี

3.4 ประเพณีวันสารทเดือนสิบ (ชิงเปรต) เป็นประเพณีของภาคใต้ที่ทำในช่วงกลางเดือนสิบ (วันแรม 1 ค่ำ-วันแรม 15 ค่ำ เดือน 10) หรือเรียกว่า ประเพณีเดือนสิบชิงเปรต เป็นประเพณีที่จัดขึ้นเพื่อทำบุญอุทิศแก่บรรพบุรุษผู้ล่วงลับ การชิงเปรตที่ปฏิบัติกันในประเพณีสารทเดือนสิบนี้มีลักษณะคล้ายกับการทิ้งกระจาดของจีน แต่การทิ้งกระจาดของจีนมีเป้าหมายตรงกับการตั้งเปรต-ชิงเปรตบางส่วนเท่านั้น กล่าวคือ การทิ้งกระจาดของจีนเป็นการทิ้งทานให้แก่ภูตผีไม่มีญาติ ส่วนการชิงเปรตของไทยเป็นการอุทิศส่วนกุศลไปให้ทั้งผี (เปรต) ที่เป็นญาติพี่น้องของตนเองและที่ไม่มีญาติด้วย (กรมศิลปากร, 2513) โดยเชื่อว่า มาจากพิธีศราทธ์ประจำปีของศาสนาพราหมณ์-ฮินดูที่ผสมผสานกับความเชื่อทางพระพุทธศาสนา โดยมีจุดหมายเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้วิญญาณของบรรพบุรุษที่ล่วงลับ ซึ่งได้รับการปล่อยตัวมาจากนรกในทุกวันแรม 1 ค่ำ เดือน 10 เพื่อมารับส่วนบุญจากลูกหลานที่อุทิศไปให้ เป็นการแสดงความกตัญญูกตเวทีต่อผู้ล่วงลับหรือที่เรียกว่าวันรับตายายหรือเป็นวันบุญแรก จากนั้น จะกลับไปยังนรกในวันแรม 15 ค่ำ เดือน 10 ซึ่งเรียกว่าวันส่งตายายหรือเป็นวันบุญหลังหรือบุญใหญ่ ในวันนี้จะมีการแห่กระจาดที่มีการบรรจุขนมเดือนสิบ อาหารแห้ง ของใช้ ผลไม้และอื่น ๆ ไปวัด เมื่อกระจาดถึงวัดแล้วจะร่วมกันประกอบพิธีทางศาสนาถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์ เสร็จแล้วจะนำอาหารมารวมกันเรียกว่า ตั้งเปรตหรือตั้งหลาเปรต (ที่ตั้งอาหารสำหรับอุทิศให้เปรต) เพื่ออุทิศส่วนบุญกุศลให้แก่ผู้ที่ล่วงลับ โดยอาหารที่จะตั้งเปรตจะประกอบด้วยขนมเดือนสิบ 6 อย่าง ได้แก่ 1. ขนมลา ขนมที่ทำมาจากแป้งและน้ำตาลมะพร้าว โดยนำมาโรยเป็นสายเล็ก ๆ ในกระทะที่มีน้ำมันจนกลายเป็นแพขนาดใหญ่ที่มีลักษณะเป็นเส้นใย สื่อความหมายแทนแพรพรรณเครื่องนุ่งห่ม 2. ขนมเจาะหู เป็นขนมที่มีชื่อเรียกอื่นอีก เช่น ขนมดีซำ แบซำ แนหรำ โดชีแย ฯลฯ ซึ่งทำจากการเคี่ยวน้ำตาลแดงจนเหนียวข้นแล้วนำมาผสมกับแป้งข้าวเจ้า นวดและนำไปทอดให้เหลืองฟู โดยต้องปั้นเป็นวงกลมแล้วเจาะรูตรงกลางคล้ายขนมโดนัท ขนมเจาะหูเป็นสัญลักษณ์แทนเบี้ยหรือเงินทอง โดยเชื่อว่า จะช่วยให้บรรพบุรุษสามารถนำไปใช้จ่ายได้ในโลกหลังความตาย 3. ขนมกงหรือขนมไข่ปลา เป็นสัญลักษณ์แทนเครื่องประดับที่ช่วยตกแต่งร่างกายให้บรรพบุรุษ ซึ่งทำจากถั่วเขียวผ่าซีกแล้วนำมาบดละเอียด ปั้นให้เป็นรูปไข่ปลาหรือกงจักรแล้วนำไปชุบแป้งทอดจนกรอบ 4. ขนมพอง ทำจากข้าวเหนียวนึ่งสุกแล้วนำไปตากแห้ง จากนั้นนำมาทอดจนฟูกรอบ ขนมพองเป็นสัญลักษณ์แทนแพหรือเรือที่นำวิญญาณของบรรพบุรุษข้ามห้วงวัฏจักรไปสู่สุคติ 5. ขนมบ้า ขนมที่ใช้แทนลูกสะบ้าสำหรับเล่นในวันสงกรานต์เพื่อสร้างความเพลิดเพลินให้บรรพบุรุษ ซึ่งทำจากแป้งมันและน้ำตาลที่นำไปทอดจนกรอบ 6. ขนมเทียน มีความหมายแทนหมอนเพื่อให้บรรพบุรุษใช้หนุนนอนและให้ลูกหลานมีความเจริญรุ่งเรือง เมื่อนำอาหารมาตั้งหลาเปรตแล้วพระสงฆ์จะประกอบพิธีบังสุกุล โดยจับสายสิญจน์ที่ผูกไว้กับหลาเปรต เมื่อพิธีสงฆ์เสร็จสิ้น ผู้คนจะร่วมกันชิงเปรตหรือนำอาหารมารับประทานต่อ ประเพณีนี้นอกจากเป็นการอุทิศบุญกุศลให้เปรตแล้ว ผู้ร่วมพิธีจะได้รับความสนุกสนานและเป็นสิริมงคลแก่ตนเองและครอบครัว โดยสรุปแล้ว ประเพณีที่ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามได้ปฏิบัติเป็นประเพณีที่ผสมกลมกลืนระหว่างประเพณีดั้งเดิมของตนกับประเพณีท้องถิ่นภาคใต้ หากไม่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมทาง

พระพุทธศาสนา ก็จะเกี่ยวข้องกับหลักธรรมในการดำเนินชีวิต เช่น สมชีวิธรรม การทำบุญในวันสารทเดือนสิบ การรักษาศีลอุโบสถในวันพระ อย่างไรก็ตาม อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมด้านประเพณีที่รับมาจากพระพุทธศาสนานี้ก็ยังสอดแทรกวัฒนธรรมการไหว้ผีบรรพบุรุษที่เป็นลักษณะของประเพณีชิงเปรต เพื่ออุทิศบุญกุศลให้บรรพบุรุษ และเป็นกิจกรรมการทำบุญช่วยเหลือสังคมอย่างหนึ่ง (อริสา สายศรีโกศล, 2564)

องค์ความรู้ใหม่

จากที่กล่าวมา ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามมีความผูกพันกับพระพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นภาพ

ภาพ 1 การธำรงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม
บนพื้นฐานแนวคิดทางพระพุทธศาสนาในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

จากภาพนี้เป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับการธำรงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับแนวคิดทางวัฒนธรรมไทยพุทธ ดังนี้

1. พระพุทธศาสนากับอัตลักษณ์ด้านวิถีชีวิต ด้านที่ 1 การแต่งกายของผู้หญิงชาวไทยเชื้อสายเวียดนามนิยมที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา คือ การแต่งกายด้วยชุดอ๊าว หย่าย เพื่อเข้าร่วมงานประเพณีสำคัญ เช่น ประเพณีตักบาตรเทโวโรหณะหรือประเพณีชักพระ ด้านที่ 2 ความสัมพันธ์ในครอบครัว ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามมีความผูกพันกับครอบครัวเป็นอย่างมากซึ่ง

แสดงออกถึงความรักและความกตัญญูกตเวทีที่มีต่อบรรพบุรุษ เช่น การไหว้บรรพบุรุษในวันเต็ด ด้านที่ 3 อาหาร เมื่อถึงเทศกาลวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาจะนิยมนำอาหารเวียดนามไปทำบุญถวายพระและออกโรงทานเลี้ยงชาวไทยท้องถิ่นภาคใต้เป็นประจำ

2. พระพุทธศาสนากับอัตลักษณ์ด้านความเชื่อในพิธีกรรม ด้านที่ 1 ความเชื่อเกี่ยวกับการบูชาหิ้งพระและบูชาบรรพบุรุษ เป็นประเพณีที่ผสมผสานระหว่างพิธีกรรมดั้งเดิมกับพระพุทธศาสนาที่ยึดถือปฏิบัติในปัจจุบัน เช่น การทำหิ้งพระเพื่อสักการะบูชาควบคู่กับการบูชาบรรพบุรุษของตน ด้านที่ 2 พิธีกรรมเกี่ยวกับความตาย ในปัจจุบันนิยมปฏิบัติตามธรรมเนียมของพระพุทธศาสนา เช่น การรดน้ำศพก่อนบรรจุโลง การนิมนต์พระมาสวดพุทธมนต์ การถวายผ้าบังสุกุล การบวชหน้าไฟ

3. พระพุทธศาสนากับอัตลักษณ์ด้านประเพณี ด้านที่ 1 ประเพณีการบวช ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามได้บวชตอบแทนบุญคุณพ่อแม่เมื่ออายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ ด้านที่ 2 ประเพณีแต่งงาน ปัจจุบันจะมีอิสระในการเลือกคู่ครอง แต่บิดามารดาส่งเสริมให้บุตรหลานประพฤติตามหลักพระพุทธศาสนา เช่น สมชีวิธรรม ด้านที่ 3 ประเพณีสงกรานต์ ในปัจจุบันนิยมปฏิบัติตามเทศกาลสงกรานต์ของชาวไทยพุทธท้องถิ่นภาคใต้ เช่น การทำบุญตักบาตร การก่อพระเจดีย์ทราย ฯลฯ ด้านที่ 4 ประเพณีวันสารทเดือนสิบ จะปรับวิถีชีวิตด้วยการทำบุญตามประเพณีสารทเดือนสิบเพื่ออุทิศบุญกุศลให้แก่บรรพชนที่ล่วงลับ จากแนวคิดนี้ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามได้เผชิญกับสภาพสังคมและวัฒนธรรมที่ไม่ใช่แบบเวียดนามแท้ จึงปรับเปลี่ยนความเชื่อเพื่อผสมกลมกลืนตามคนไทยในท้องถิ่นภาคใต้ แต่ยังอนุรักษ์ประเพณีดั้งเดิมของตนบางอย่างไม่ให้เสื่อมไปตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม

สรุป

ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในจังหวัดสุราษฎร์ธานีนับถือศาสนาที่หลากหลายทั้งพระพุทธศาสนาและศาสนาคริสต์ โดยกลุ่มที่นับถือพระพุทธศาสนาได้มีแนวปฏิบัติบางประการที่คล้ายคลึงกับชาวไทยพุทธที่อยู่ในชุมชนมาก่อน วิถีปฏิบัติที่เห็นได้ชัดเจนที่สุด คือ การให้ทานด้วยการช่วยเหลือกันในหมู่ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามที่ไม่จำกัดเฉพาะกลุ่มที่นับถือพุทธศาสนาเท่านั้น แต่ยังช่วยเหลือในกลุ่มที่นับถือศาสนาคริสต์และศาสนาอิสลาม นอกจากนี้ ยังช่วยเหลืองานสังคมร่วมกับชาวไทยในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อพิจารณาจากทัศนคติของคนไทยในพื้นที่ต่างก็ยอมรับบทบาทและตัวตนของคนชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในระดับหนึ่งว่า ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามได้ช่วยเหลือสังคมในระดับที่เข้มข้นและสม่ำเสมอ อันเป็นการบำเพ็ญบุญกิริยาวัตถุตามหลักของพระพุทธศาสนาอย่างหนึ่ง การบำเพ็ญบุญในลักษณะนี้ตรงกับภาษาเวียดนาม 2 คำ คือ Công Đức และ Phúc (จากวลี Làm Phúc แปลว่า ทำบุญ) คำแรกมีนัยสื่อถึงการกระทำที่ถูกต้อง คำที่สองมีความหมายว่า การทำมงคลต่อตนเองที่นำไปสู่การมีชีวิตที่ดี ดังนั้น ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามจึงยังคงรักษาวัฒนธรรมเวียดนามอย่างเคร่งครัด และประยุกต์หลักบุญกิริยาวัตถุอันเป็นการกระทำใน

สิ่งที่ถูกต้อง (บุญ) และเป็นการสร้างสิริมงคลตามหลักพระพุทธศาสนา นอกจากนี้ ยังยึดหลักความอดทน โดยเฉพาะการอดทนต่ออำนาจของรัฐบาลในอดีตที่จำกัดการเดินทางและการตั้งถิ่นที่อยู่อาศัยเฉพาะในเขตนิคมสร้างตนเองขุนทะเลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ความอดทนดังกล่าวสอดคล้องกับหลักธรรมเรื่องขันติในฆราวาสธรรม 4 ที่ต้องทนต่อความยากลำบากในการใช้ชีวิต นอกจากนี้ พระพุทธศาสนายังมีบทบาทในวิถีชีวิตในการสอนให้รู้จักเชื่อในเรื่องกรรม หลักของทาน ศีล ภาวนา และประเพณีที่เนื่องด้วยพระพุทธศาสนา เช่น ประเพณีสงกรานต์ สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นการธำรงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่ผสมผสานกับพระพุทธศาสนาอย่างลึกซึ้ง

เอกสารอ้างอิง

กรมศิลปากร. (2513). *นางนพมาศหรือตำรับท้าวศรีจุฬาลักษณ์*. ธนบุรี: ศิลปาบรรณาคาร.

กฤษณะ ทองแก้ว. (2562). ชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม: พลวัตการเปลี่ยนผ่านทางสังคมในเมืองสุราษฎร์ธานี. *วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี*, 6(1), 185-211.

ณัจฉลดา พิชิตบัญชาการ. (2533). *ปัญหาสังคม.* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งนิคมสร้างตนเองในท้องที่อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2518. (2518, 3 ธันวาคม). *ราชกิจจานุเบกษา.* เล่ม 92 ตอนที่ 246 ฉบับพิเศษ, หน้า 8-10.

พระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พุทธศักราช 2485. (2485, 24 มีนาคม). *ราชกิจจานุเบกษา.* เล่ม 59 ตอนที่ 19, หน้า 752-757.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. (2557). *พระไตรปิฎกและอรรถกถาแปล เล่ม 33, 35, 37, 47.* พิมพ์ครั้งที่ 9. นครปฐม: มหามกุฏราชวิทยาลัย.

อริสา สายศรีโกศล และกฤษณะ ทองแก้ว. (2562). ความเป็นชาติพันธุ์ของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามผ่านมิติวัฒนธรรม เศรษฐกิจและสังคมในเมืองสุราษฎร์ธานี. *วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 4(1), 141-163.

อริสา สายศรีโกศล และสมรักษ์ ชัยสิงห์กานานนท์. (2565). การผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารปณิธาน,* 18(1), 140-168.

อริสา สายศรีโกศล. (2564). *การผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมและการธำรงอัตลักษณ์ของชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์, นครศรีธรรมราช.